

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 13 0 U 005828 20 Uvp
Banjaluka, 02.03.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija Smiljane Mrše, kao predsjednika vijeća, Svjetlane Knežević i Edine Čupeljić, kao članova vijeća, uz učešće Željke Vujanović, kao zapisničara, u upravnom sporu po tužbi S. N. iz D., P. ..., koju zastupa punomoćnik D. N., advokat iz D., (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj ... od 19.02.2020. godine, tuženog Fond ... u predmetu ostvarivanja prava na refundaciju troškova nabavke lijeka, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 005828 20 U od 09.04.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 02.03.2022. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužiteljice za nadoknadu troškova postupka u iznosu od 1.125,00 KM.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (stavom 1. izreke) uvažena je tužba i poništen uvodno označeni osporeni akt, kojim je odbijena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Fond ..., Filijala D. broj ... od 10.01.2020. godine. Tim prvostepenim rješenjem odbijen je zahtjev tužiteljice za refundaciju troškova nabavke lijeka „Erbitux 100 mg amp“ u iznosu od 6.709,44 KM. Stavom 2. izreke pobijane presude obavezan je tuženi da tužiteljici nadoknadi troškove upravnog spora u ukupnom iznosu od 770,00 KM.

Uvaženje tužbe se obrazlaže razlozima da je tuženi nezakonito postupio kada je osporenim aktom ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 10.01.2020. godine, jer za svoju odluku nije dao valjane, na zakonu zasnovane razloge. Sud je ukazao na sadržaj odredbe člana 197. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18 - u daljem tekstu: ZOUP), koja obavezuje organ da u obrazloženju rješenja između ostalog, navede razloge koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza, te propise i razloge koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na odluku koja je data u dispozitivu, što je u konkretnom slučaju izostalo. Ovo stoga što se obrazloženje osporenog akta svelo na to da se lijek „Erbitux 100 mg amp“ koji je tužiteljica sama kupila i koji joj je dat u okviru hemioterapije na Klinici ... B., nalazi na Listi lijekova sa posebnim načinom nabavke (finansiranja na teret Fond ...), ali da lijek nije bio dostupan te se imenovana nalazila na listi čekanja zbog ograničenog finansijskog plana Fonda u smislu odredbe člana 5. stav 2. Pravilnika o sadržaju, obimu i načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 102/11-21/20 - u daljem tekstu: Pravilnik), shodno čemu joj se troškovi nabavke ovog lijeka ne mogu refundirati, što po stavu suda nije valjano zaključivanje. Sud nije doveo u pitanje sadržaj odredbe člana 5. stav 2. Pravilnika koja propisuje da se radi usklađivanja

sadržaja i obima prava na zdravstvenu zaštitu sa finansijskim planom Fond, za određene vrste zdravstvenih usluga koje nisu hitne, kao i za medicinska sredstva, može utvrditi redoslijed korišćenja, u zavisnosti od medicinskih indikacija i zdravstvenog stanja osiguranog lica, s tim da vrijeme čekanja ne može da bude takvo da ugrozi život ili zdravlje osiguranog lica, ali je ukazao da iz teksta iste proizilazi da se ova odredba odnosi na zdravstvene usluge koje nisu hitne, što znači da se u svakom konkretnom slučaju mora utvrditi da li se radilo o hitnim zdravstvenim uslugama, čime se nisu bavili tuženi i njegov prvostepeni organ, sa čim su povrijedili pravila postupka i nepotpuno utvrdili činjenično stanje. Sud je ocijenio osnovanim navod tužbe da pozivanje na odredbu člana 5. stav 2. Pravilnika i ograničeni finansijski plan Fonda ne može biti osnov da se tužiteljici uskrati pravo na liječenje i da se ona stavi u položaj da isto „čeka“, jer to sa aspekta njenog malignog oboljenja može biti kasno, posebno što se ovdje radi kupovini lijeka radi nastavka započete terapije. Sud je zaključio da se kod nesporne činjenice da je navedeni lijek preporučen za liječenje tužiteljice i da se isti finansira iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, te da je tužiteljica svojim sredstvima nabavila lijek, a njen zahtjev se odnosi na ostvarivanje prava na refundaciju troškova liječenja (nabavke lijeka), radi o zahtjevu koji je jasno postavljen i o kome je trebalo odlučiti u skladu sa odredbama članova 56. do 58. Pravilnika, te odredbama člana 7. do 8.6. Uputstva o uslovima i postupku za odobravanje refundacije („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 55/17, 90/17, 111/17 i 51/21 - u daljem tekstu: Uputstvo), što je sve tuženi propustio da učini. Najzad, sud je dao uputu tuženom da u ponovljenom postupku donese novi upravni akt kojim će otkloniti nedostatke i propuste na koje je ukazano u presudi.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude (u daljem tekstu: zahtjev) tuženi pobija zakonitost iste zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu iznosi da je uvidom u mišljenje Konzilijuma za maligne bolesti U.K.C. R. S. od 04.07.2019. godine utvrđeno da se tužiteljica liječi pod dijagnozom „C20 Neoplasma malignum recti“ i da joj je nesporno indikovana nova linija hemioterapije po protokolu „Folifri+Cetuximab (Erbitux)“ koja joj je i aplikovana na Klinici ... B., da je uvidom u dostavljene maloprodajne fiskalne i original račune utvrđeno da je tužiteljica u dva navrata svojim sredstvima u A. M. B. kupila lijek „Erbitux ampule“ za što je platila ukupno 6.709,44 KM, te da su Stručni konsultanti direktora Fonda na sjednici održanoj dana 28.01.2020. godine dali mišljenje da se lijek „Erbitux ampule“ nalazi na Listi lijekova sa posebnim načinom nabavke (finansiranja na teret Fond ...), ali lijek nije bio dostupan, te se imenovana nalazila na listi čekanja zbog ograničenog finansijskog plana Fonda. Citira odredbu člana 47. Pravilnika, kao i odredbu člana 5. stav 2. Pravilnika čija primjena se pobijanom presudom neosnovano dovodi u pitanje. Navodi da je sud ukazao na to da u provedenom postupku nije utvrđena hitnost zdravstvene usluge, niti okolnost da li bi vrijeme čekanja za nabavku lijeka moglo ugroziti život i zdravlje tužiteljice, što nije osnovano zaključivanje. Naglašava da se lista čekanja za primjenu pomenutog lijeka i stavljanje na istu upravo vrši na način da takvo postupanje ne dovede do ugrožavanja života i zdravlja osiguranog lica. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači tako da se tužba odbije, kao i zahtjev tužiteljice za nadoknadu troškova postupka.

Tužiteljica u odgovoru na zahtjev navodi da je isti neosnovan, a pobijana presuda zakonita i valjana obrazložena. Ukratko podsjeća na pravilne zaključke nižestepenog suda koje tuženi ničim ne dovodi u sumnju i konačno predlaže da se zahtjev odbije, a tuženi obaveže da joj nadoknadi troškove ovog postupka koji se odnose na sastav odgovora na zahtjev od strane advokata u iznosu od 1.125,00 KM.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Pravilno je pobijanom presudom uvažena tužba i poništen osporeni akt tuženog od 19.02.2020. godine, uz iznošenje razloga od strane nižestepenog suda čiju pravilnost tuženi nije doveo u sumnju navodima zahtjeva.

Ispravno sud zaključuje da je nezakonito postupio tuženi kada je ostavio na snazi rješenje prvostepenog organa od 10.01.2020. godine, pozivajući se na odredbu člana 5. stav 2. Pravilnika i ograničeni finansijski plan Fonda, jer primjena ove odredbe i stavljanje na listu čekanja dolazi u obzir samo u slučaju kada su medicinske indikacije i zdravstveno stanje osiguranog lica takve prirode da vrijeme čekanja neće ugroziti život ili zdravlje osiguranog lica, sa utvrđivanjem koje okolnosti se organi uopšte nisu bavili, što dobija na značaju imajući u vidu dijagnozu tužiteljice maligno oboljenje sa metastazama, te činjenicu da se ovdje radi o kupovini lijeka u cilju nastavka započetog liječenja (hemioterapija).

No, ono što je važnije, a na što je takođe ukazao sud, jeste okolnost da su organi prilikom odlučivanja o zahtjevu tužiteljice izgubili iz vida sadržaj odredbe člana 2. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 106/09 i 44/15), odredbe člana 19. stav 6. Zakona o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 18/99-110/16), te odredaba člana 47., 56. stav 1. tačka d) i 57. Pravilnika koje su odlučujuće za predmetnu upravnu stvar. Naime, odredba člana 2. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisuje da je zdravstvena zaštita skup usluga i aktivnosti za unapređivanje i očuvanje zdravlja ljudi, sprečavanje oboljenja i povreda, rano otkrivanje oboljenja, blagovremeno liječenje i rahabilitaciju, odredba člana 19. stav 6. Zakona o zdravstvenom osiguranju propisuje da zdravstvena zaštita obuhvata i lijekove, dok odredba člana 47. Pravilnika propisuje da pravo na lijekove, u skladu sa posebnim aktima Fonda, obuhvata: a) lijekove sa liste lijekova koji se izdaju na recept na teret sredstava Fonda, b) lijekove sa liste lijekova za ambulante porodične medicine i domove zdravlja, v) lijekove sa bolničke liste lijekova, g) lijekove sa liste citotoksičnih, bioloških i pratećih lijekova Fonda i d) biološke lijekove sa posebnim načinom nabavke. Ovu odredbu člana 47. Pravilnika tuženi citira u osporenom aktu i zahtjevu, ne sporeći da se ista odnosi i na lijek „Erbitux 100 mg amp“ koji je tužiteljica kupila svojim sredstvima u dva navrata, koji joj je propisan od strane Konzilijuma za maligne bolesti i koji je primila u okviru hemioterapije, ali zaključuje da tužiteljica nema pravo na refundaciju troškova nabavke istog, jer je bila na listi čekanja za ovaj lijek.

Ovo zaključivanje je suprotno odredbama člana 56. stav 1. tačka d) i 57. Pravilnika koje tuženi ne pominje u osporenom aktu, niti ih primjenjuje, iako su upravo iste odlučujuće za rješavanje o zahtjevu tužiteljice. Naime, odredba člana 56. stav 1. tačka d) Pravilnika propisuje da osigurano lice ima pravo na refundaciju troškova zdravstvene zaštite u slučaju kada je kupilo lijek, sanitetski materijal ili medicinsko sredstvo koje se u cijelosti ili djelimično finansira iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, dok odredba člana 57. Pravilnika jasno propisuje da osigurano lice ima pravo na refundaciju troškova nabavke lijeka u slučaju kada se isti nalazi na listama Fond ... navedenim u tačkama a) do đ) ove odredbe, pri čemu treba ponoviti da ovdje nije sporno da je tužiteljici propisana terapija pomenutim lijekom i to kao nastavak liječenja, da je tužiteljica sama kupila ovaj lijek koji se nalazi na Listi lijekova sa posebnim načinom nabavke (finansiranja na teret Fond ... R. S.), te da je podnijela zahtjev za refundaciju troškova nabavke ovog lijeka dostavljajući dokaze propisane odredbom člana 58. stav 1. i 2.

Pravilnika, a koja odredba u stavu 3. propisuje da je način ostvarivanja prava na refundaciju bliže uređen posebnim uputstvom, koje donosi direktor Fonda.

Ovo konačno znači da je tuženi nezakonito postupio kada je osporenim aktom ostavio na snazi odluku prvostepenog organa od 10.01.2020. godine, kako je to pravilno zaključio i nižestepeni sud, dajući valjane upute za ponovljeno postupanje koje se svode na to da su organi dužni o zahtjevu tužiteljice odlučiti pravilnom primjenom prethodno citiranih propisa, na način i po proceduri propisanoj odredbama člana 7. do 8.6. Uputstva, što je sve tuženi izgubio iz vida u okviru postupka iz koga je proistekao ovaj upravni spor.

Iz iznijetih razloga, po ocjeni ovog suda, pobijanom presudom nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, pa se zahtjev tuženog za vanredno preispitivanje iste odbija kao neosnovan, shodno odredbi člana 40. stav 1. istog zakona.

Ovaj sud je odlučio kao u stavu 2. izreke presude, jer davanje odgovora na zahtjev koji je tužiteljici sačinio advokat, za što je potraživana naknada, nije obavezna radnja u postupku, što proizlazi iz odredbe člana 38. ZUS koja propisuje obavezu suda da zahtjev dostavi na odgovor protivnoj stranci koja može u roku od 30 dana podnijeti odgovor. S obzirom da ovom, a ni drugim odredbama ZUS nije propisano da propuštanjem te radnje nastaju posljedice za stranku, to proizlazi da troškovi koje je tužiteljica imala po osnovu davanja odgovora na zahtjev, nisu bili neophodni za pravilan tok, a ni za okončanje ovog postupka. Tužiteljica dakle, ima pravo, ali ne i obavezu da daje odgovor na zahtjev, a kako sadržaj konkretnog odgovora na zahtjev nije imao bitan uticaj na ishod odlučivanja po podnesenom zahtjevu, ovaj sud nalazi da trošak sastava istog nije bio neophodan za okončanje predmetnog postupka. Shodno navedenom, ne radi se o troškovima koji su bili nužni za vođenje postupka, zbog čega nisu ispunjeni uslovi iz odredbe člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 58/03-61/13), u vezi sa odredbom člana 48. ZUS, za njihovo dosuđivanje tužiteljici.

Zapisničar
Željka Vujanović

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić